

dom, waar
is aan den
handelijk een
der menschen

van dit boekje
verzoend met
nuchterheid der
houwing over
gast men de
in die opmer-

tuigen. „Jaar-
noeder geleerd
de menschen
ele korte trek-
volgt dit slot:

zul je moeten
komt, wat de
goed van ons
van, en als ze
n allemaal heel
ons denken

onze Ziel recht

heeft van een

d zal worden

If ook wel en

en lange wan-

em. De angst

st" schuifde

is ook de Man

strijd aanbode

nu de jongen

jeen, door zelf

iet besluit:

aan longontste-

ij met schitte-

aar niet halver-

gezegd, dat zijn

vrijwillig in den

in wat verteld

kracht van ge-

strekking ver-

danigen opzet

„opzettelijk“ te

forceerd in het

og. Schetjes als

raat“ bewijzen

heid niet geheel

de stukken als

geet de smaad-

kader van den

m, mag van dit

st in z'n hoofd-

soberheid geeft

een glans van

wer de meesta

ekje met erken-

ntvangen.

in deze rubriek

en we z'n qua-

ten besluite.

punt is van de

estelijk. Het aan-

an Mevr. Cohen

hten hier terug

het licht gezien

baring, literair

te penseelstreek

ad der woorden

vermelding ver-

maar ook wat

e kleur, die het

punt betekende

emotioneële. Er

at de Schrijver

arnte van haar

s, om den lezer

en hem er door

rengt het boekje

literair werk zijn

es — stylistisch

diverheden op —

het ook als zo-

evangelisatie

evangelisatie

evangelisatie

evangelisatie

evangelisatie

evangelisatie

evangelisatie

evangelisatie

waarvan drie en twintig predikanten en een en twintig ouderlingen; voeg daarbij nu nog vier vrouwelijke leden en zoo komt ge voor 't jaar 1925—1926 tot het getal van acht en veertig. Het Moderamen bestaat uit drie leden. En van deze drie is de in Boedapest en ook ten onzen bekende Dr J. Macdonald Webster de secretaris. Door middel van den secretaris worden jaarlijks informaties ingewonnen bij de met de United Free Church corresponderende kerken; haar wordt een daartoe strekkend formulier gezonden met eenige vragen en uit de beknopte antwoorden die van de onderscheiden kerken uit éénzelfde land inkomen, wordt dan weer door den secretaris een kort overzicht van het kerkelijk leven van zulk een land gegeven. Deze commissie die het werk doet dat door onze kerken wordt toevertrouwd aan twee onderscheiden Deputaatschappen, aan die voor de correspondentie met buitenlandse kerken en aan die voor de verstrooide gereformeerden in Nederlandsch-Indië, brengt ieder jaar een rapport uit op de Synode. Dit rapport, een boekje met kleine letter gedrukt, groot acht en zestig bladzijden, ontving ik in den loop van de vorige week. Op den omslag staat met groote letter tusschen aanhangsteekens „Of the household of faith“. „Over de geloofsgemeenschap“. In een korte inleiding wordt geconstateerd, dat ten allen tijde levendig belang is gesteld in die leden van de groote familie die in den vreemde verspreid wonen; deze belangstelling neemt vooral sinds den oorlog toe, daar uit oorzaak der groote werkloosheid zoovele landgenooten in den vreemde werk en brood zoeken. Daardoor breidt zich ook uit de bemoeienis te maken door deze commissie. Het eerste deel van het rapport brengt verslag uit over wat genoemd worden de „kleinere koloniën“, als Gibraltar, Malta, Algiers, Madera, Bermuda, Bahama's, Trinidad, Valparaiso, Patagonia, Singapore, Kuala Lumpur, Penang, Bombay, Calcutta en Blantyre. Wij zouden het karakter van de zorg voor deze kleinere koloniën kunnen vergelijken met wat wij vroeger deden voor onze menschen in Argentinië en eenigermate met wat aan de kerk van Utrecht werd opgedragen met het oog op die gereformeerden, die zich eventueel zouden willen vestigen in Noord-Frankrijk. Thans leven onze menschen in Argentinië in veel nauwer kerkverband met ons mede dan dit 't geval is met de groepen van leden der United Free Church in de steden en landen zooveel genoemd.

Verder volgt een belangrijk rapport omtrent het „overzeesch gebied“, the Overseas Dominions. Daar worden eenige opmerkingen gemaakt in verband met de landverhuizing en daarna met betrekking tot de finantiën, gewezen op een vermeerdering van een kleine twintig duizend gulden en op een batig saldo van f36000. Toch zijn er nog ongeveer vier honderd vijf en twintig kerken die niets hebben bijgedragen. Dan volgt een overzicht van het werk gedaan en te doen in: I. De Unie van Zuid-Afrika. Ik doe daaruit één greep. Bij de volkstelling gehouden in 1921 bleek, dat in de Unie leven ongeveer 75.000 Presbyterianen (niet meegerekend de leden van de Nederduitsch Geref. Kerk, de Gereformeerde Kerk en de Hervormde Kerk). Van deze 75.000 leven slechts ruim 30.000 kerkelijk mede. De conclusie getrokken uit dit ontstellend feit is: dat de noodzakelijkheid van den arbeid dezer Commissie daartoe wel heel klaar kan blijken. II. Indië; III. Malaga; IV. Het Gemeenebest van Australië; V. Nieuw-Zeeland; VI. Zuid-Amerika; VII. West-Indië; VIII. Canada. In IX volgt dan een breede weergave van de bemoeienissen van 't Comité met Madera, Algiers, Gibraltar en Malta. Dit tweede deel van den arbeid der Commissie heeft veel overeenkomst met wat onze Deputaten doen ter behartiging van de belangen der verstrooide gereformeerden in Nederlandsch-Indië.

Daarna volgt het rapport inzake den arbeid op het Continent, op het vasteland van Europa. Dit rapport vangt aan met vast te stellen, dat het werk van deze Commissie wel het meest, in vergelijking met dat van alle andere „Synodale“ Commissies, wordt geapprecieerd; dat deze Commissie bijzondere belangstelling geniet en zeer veel belangrijk werk heeft te doen, dat zich haast met 't jaar uitbreidt. Haar bemoeienissen met het oog op de eigen volksgenooten als ook betreffende de noodlijdende kerken in Europa van andere kerkgemeenschappen worden van het allerhoogst belang geacht. Zij zijn dat metterdaad! Wij verstaan dat al heel gemakkelijk! Wat een belangstelling in ons land in de Hongaarsche Gereformeerden! Welk een hulpbeloof opzichtsens de Duitse Gereformeerden en dat vooral in het midden onze kerken! Doch juist door dat de Schotten zooveel belangstellen in de gereformeerden op 't vasteland, en vooral in die groepen en kerken, die in druk verkeer, oefenen zij zoo'n grooten invloed uit. En dat vooral door hun scholen. Dit werkt bijkans mijn jaloeerschheid op. Dit doet mij niet zonder zorg zijn. Wij weten welk een invloed ten kwade eens verkeerde godgeleerde richting heerschende in het buitenland op het eigen land kan uitoefenen. En omgekeerd; hoe groot was niet de invloed uitgaande in vorige eeuwen van Franeker en Harderwijk op Hongarije! Oefenen wij thans geen invloed uit op de Hongaarsche predikanten en studenten?

Het rapport wijst dan eerst op het werk der Commissie onder de eigen leden der kerk op het vasteland woonachtig, daarna op wat zij deed door de correspondentie met de buitenlandse kerken; dan op de financiële mededeelingen rakende dezen arbeid gedaan aan alle predikanten per circulaire, om te eindigen met een „in memoriam“ aan den in December 1924 overleden vice-voorzitter der Commissie Rev. W. J. Street. Na deze inleiding op het tweede deel volgt het rapport over de eigen gemeenten die de United Free Church op het vasteland heeft en steunt, en wel in de volgende landen: (de afzonderlijke steden noem ik maar niet): Portugal, Frankrijk, Italië, Zwitserland en Bohemen. Verder worden de zomer-stations genoemd te Aix-les-Bains, Interlaken en Lucerne.

Hierop volgt een kort overzicht van den kerkelijken toestand en van de sterkte en invloed der kerken op het vasteland waarmede de United Free Church

correspondentie onderhoudt. De reis wordt geopend met Nederland. Uit Centraal Europa met Zwitserland, dan volgen Oostenrijk en Duitschland. België opent de reis der kerken uit de „Latijnsche landen“, waarop volgen: Frankrijk, Spanje, Portugal, Italië. Dan komt Griekenland. De Magyaarsche kerken van Roemenië, Jugo-Slavie, Hongarije en Slovaakië komen daarop aan de beurt. Voorts worden onder 't hoofd: onder de Slav-ven genoemd: Czechie, Polen, Litaunen, Oekraïne en Rusland. Van de Noorsche landen komen voor: Finland, Zweden, Noorwegen en Denemarken. In een afzonderlijke paragraaf worden de studiebeurzen genoemd, verstrekt door het Comité aan negen studenten, die hun geheele of gedeeltelijke studien voltooien aan een der Hoogeschoolen van de United Free Church. En eindelijk werden nog één en dertig mannelijke en vrouwelijke studenten van het Overzeesch gebied door het Comité geïnviteerd en vriendelijk ontvangen ter kennismaking met een aantal vooraanstaande leden der kerk, waarbij deze studenten, uit de dominions en onderscheiden landen van Europa, het woord voerden en hun dank uitten voor de gastvrijheid en vriendelijkheid hun be- wezen en voor de bemoeiding die zij ontvingen. Een paar statistieken volgen, die een overzicht geven van de gaven ontvangen en voor de wijze waarop die waren verdeeld; een lijst van de predikanten die in den vreemde dienen en van de stations waar zij werkzaam zijn sluit dit allerbelangrijkst en ook zeer leerrijk rapport.

Voor degenen onder ons die belangstellen in groepen gereformeerden, hier en elders verschoen, kan dit rapport groote diensten bewijzen.

Het rapport van onze Deputaten voor de correspon- dentie zal in veel opzichten wel wat uitvoeriger zijn, maar allicht niet zoo breed oriënteren.

Het optimistisch en ook eenigszins oppervlakkig ka- rakter dat allicht wordt verkregen door het werk van een Commissie die zulk een omvangrijke taak heeft te ver- richten, is ook niet geheel vreemd aan dit rapport.

G. KEIZER.

PERS-SCHOUW.

Ploegen op rotsen?

Enigen tijd geleden nam ik hier over een verhaal van mej. W. V., die in Indië op een onzer zendings- scholen werkzaam was. Het liep over een mohamme- daansch jongetje, dat zijn specifiek-mohammedaansche gebruiken niet wilde nalaten en de school verliet. De heer Van Egmond kwam ertegen op, dat de onder- wijzeres hem kortweg verboden had wat zijn gods- dienstplicht hem voorschreef. In verband met diezelfde zaak schrijft thans dhr J. de Wit in „Geref. Kerkbl. voor N.O.I.“:

Toen ik in „De Reformatie“ het ingezonden van den heer Van Egmond las, aan ds. Scholter toegezonden naar aanleiding van diens „Ploegen op Rotsen?“ onder Persschouw, was mijn eerste gedachte: daar moet noodzakelijk iets aan toegevoegd worden, ook om blijk te zijn tegenover de medewerkster aan de „Geref. Kerkbl. van Hillegom“. De lange afstand van Indië naar „De Reformatie“ deed me echter van 't voornemen om in dit blad nog eens op de zaak terug te komen afzien.

Nu evenwel ds. Wiersinga in het nummer van 9 April 11. het schrijven van den heer Van Egmond uit „De Reformatie“ overnam, mag ik misschien zoo vrij zijn ook thans nog een paar opmerkingen over het punt in kwestie te maken.

Laat ik dadelijk zeggen, dat ik 'in de hoofdzak, waarom het in de besproken kwestie gaat, geheel met den inzender eens ben. De thetische methode is ook de mijne en een rechtstreeksch en opzet- telijke aanvallen van den Islam acht ik met hem, althans in de School beslist contrabande. Ongewijfeld is het aanvankelijk succes, dat we met onze Scholen hebben, niet alleen te danken aan de kwaliteit van ons onderwijs, maar ook wel degelijk aan de toegepaste methode. Er is dan ook voor- loopig geen reden een anderen koers in te slaan. Hierover dus geen verschil.

Een andere kwestie is, wat we moeten verstaan onder aanvallen op den Islam. Daarover kan ver- schil van meening bestaan. Wat de een verzwijgt, zal de ander zeggen; dat de een verbiedt, zal de ander nog toelaten. Er dient ook rekening gehouden te worden met de bijzondere omstandigheden, waarin een school verkeert. Wat bij de eene school kan, zal nog niet altijd bij een andere school mogelijk blijven.

In 't algemeen geldt echter „dat, waar we Chr. Scholen oprichten voor Inlanders en Chinezen, we deze scholen ook een Chr. cachet hebben te geven. En we doen dat dan ook steeds.

Ons gebod is in de houding, dien wij gewoon zijn daarbij aan te nemen, en in den inhoud, een Chr. gebod. Ons lied, onze psalm, evang. gezang of ander lied is een Chr. lied. Bij onze Bijbelsche geschiedenis verzwijgen we niets, omdat het strijd is met de leer van den Islam. Als we ver- tellen van Jezus als Zoon van God, buiten wien geen zaligheid is, staan we lijnrecht tegenover den Islam, en toch spreken we ons ook op dit punt niet overtuiging uit. En als er een leerling vraagt: Meneer, wie is nu hooger Mohamed of Jezus? dan antwoord ik, niet op half-spottenden toon alsof Mo- hamad voor hen niets was, maar met diepen ernst: Jezus was hooger dan Mohamad, want hij was niet alleen mensch, maar ook de Zoon van God, die ons zalig kan maken. (Zulk een geval heeft zich inderdaad bij mij meermalen voorgedaan en ik heb nooit iets bemerkt van eenige reactie, noch bij de leerlingen noch bij de ouders). De Moh. ouders weten ook heel goed, wat ze van ons te wachten hebben en we zouden zeker niet in hun achting rijzen, als we gingen „draaien“. Ten slotte sturen ze hun kinderen geheel vrijwillig naar onze scholen. Als er daarom een jongen vraagt (ook een geval, dat zich bij mij heeft voorgedaan): Meneer, waarom

hebben we met de Hemelvaart van Mohamad niet vrij? dan antwoord ik: Je weet, dat we een Chr. School hebben en je weet ook, dat wij gelooven, dat alleen Jezus ten hemel is gegaan; daarom hebben we alleen op de Hemelvaart van Jezus vrij. De vrager is met dit antwoord volkomen bevredigd.

Ik geef dit stuk ter toelichting over aan de lezers. Ze kunnen er uit zien, met welke moeilijkheden ons zendingsonderwijs heeft te worstelen.

De naam.

In „De Banier“, een in N.O.I. verschijnend evan- gelisatieblad, vond ik het volgende gedicht (zullen we maar zeggen) van Jodocus van Lodensteyn:

Vermogend goud dat, om uw glans geprezen
Uw dienaars kluisterd, en had mij weleer,
Gevangen, mij zal na dees tijd veel meer
Den naakten Jezus wezen.

Na dat ik dien had in mijn oog gekroegen,
Straks was den Amethyst bezwalkt, en 't zonk
Al wat so voeren preuts en pragtig blonk,
Voor 's naakten Jezus zegen.

'k Laat hem, dien 't lust, nu groote schatten delven,
'k En wensch geen scepter nog geen groot gebaar
Van magt, geen pragtig kleed van Jezus; maar
Den naakten Jezus zelve.

Wie het gedicht gevolgd heeft, kan nu tegelijk den den titel verstaan, die erboven staat:

„NAMEN ZIJN KLEEDEREN“.

Ik weet niet, of deze titel van Jodocus zelf is, en heb geen tijd, om het uit te zoeken. Ik vermoed, dat hij door den auteur niet gegeven is, maar kan me vergissen. In elk geval meen ik, dat indien Van Lodensteyn dit opschrift gaf, het niet door- dacht is. En dat het vers, juist met dezen titel, een heel naar evangelisatie-middel is. Want het lijkt een bedenkelijke propaganda voor de valsche theorie, dat in het geestelijke en religieuze leven „namen“ niet anders zijn dan „damp“ en „klank“. Terwijl ik wel eens welen wou, wat de evangelisatie anders brengen moet, dan „namen“.

Steunen op een roman.

Onder dit opschrift schrijft ds C. Lindeboom in „Noord-Holl. Kerkbl.“ het volgende in verband met de onlangs gehouden Jaarvergadering der Evangelischen:

Op de genoemde Jaarvergadering heeft ds M. Hef- ting een referaat gehouden over „Evangelisch, Ethisch en Rechts-modern“, en daarin doen uitkomen, dat deze drie veel dichter bij elkaar staan, dan het vaak den schijn heeft. Men zou haast kunnen spreken van „dooreengevloeden kleuren“.

Intusschen bleef ook de kritiek niet achterwege. Met blijdschap werd geconstateerd, dat bij de Rechts- modernen Christus niet enkel leeraar is, doch ook Verlosser. Maar met dat al had de referent één groot bezwaar.

„Den Rechts-modernen staat bij dat alles niet aller- eerst een historische persoonlijkheid voor den geest, maar het Nieuw-testamentische Christusbeeld, het Ge- samtbild, het Urbild, los van alle vragen naar echtheid en historiciteit. 't Is de Christus-figuur het gefantaseerde Christus-ideaal, dat hen bezielt. Wordt den orthodoxen wel eens verweten, dat zij steunen op een boek, hier is het kennelijk een steunen op een roman.“

Dit is scherp gezegd, maar waar. Niet alleen zij, die zich rechts-modern noemen, hebben zich echter dit aan te trekken, ook anderen, b.v. Dr A. H. de Hartog.

Volgens dezen geleerde is de feitelijke der heils- feiten in historische zin van heel weinig belang, en komt alles aan op de eenwige waarheid, die aan deze feiten ten grondslag ligt, en die zich in elk wedergeborene realiseert. Al hadden Adam en Chris- tus nooit geleefd, er zou niets verloren zijn.

Herhaaldelijk is er door ons op gewezen dat men door de waarachtigheid der heilsfeiten los te laten de H. Schrift tegensprekt, en prijs geeft het geloof gelijk dit door de christelijk kerk aller eeuwen is beleiden.

En telkens weer was het smadelijke antwoord: „Gij buigt voor een boek“.

Maar met ds. Hefting zeggen wij: „Gij steunt op een roman“. Of, zooals Prof. Visscher het uitdrukte: „Niet van een feit gaat gij uit, maar van een fictie“.

„Steunen op een roman.“

Inderdaad.

Er zijn er, die nog verder gaan. Ze „steunen“ enkel op een „gelijkenis“, een idee, een symbool. Dat wil zeggen: ze noemen een „naam“ niet anders dan „damp en klank“. Maar zij kiezen daarna zelf iets, dat niet eens tot dampvorming, niet eens tot klank- vorming komen kan, doch er ver beneden blijft.

Brochure-Geelkerken.

Verscheidene bladen betuigen hun leedwezen over het feit, dat dr Geelkerken een brochure in het licht gaf over de kerkelijke procedure, die ook naar zijn eigen wil (want hij ging in beroep) nog niet voltooid is. Uit de verschillende pers-uitlatingen kies ik onderstaande van Prof. Grosheide in „Noord-Holl. Kerkbl.“:

Nu heeft Dr. Geelkerken gemeend een brochure te moeten schrijven, waarin hij een en ander, zijn zaak betreffende, heeft opgenomen.

Wij betreuren dat ten zeerste en zullen daarom ook over den inhoud der brochure niet spreken. We hopen, dat dit nooit noodig zal zijn.

Dr. Geelkerken heeft in een woord vooraf het uit- geven van deze brochure trachten te verdedigen. Dat is een punt, dat later aan de orde kan komen, doch waarop we in dit stadium der zaak liever ook niet ingaan.

C. T.

KERKEN.

n bijzonder groote
protestantische
positie bewa-
odejaar een rond-
officieel. Zij heb-
e commissie“. De
en veertig leden